L'aigua del Llobregat té nivells d'una substància cancerígena superiors als que recomana Europa

ALT PENEDÈS

L'aigua de consum domèstic procedent del Llobregat té uns nivells de trihalometans superiors als que recomana la normativa europea. Aquesta substància està considerada com a tòxica per a l'organisme humà. La Directiva europea recomana que el seu nivell màxim en l'aigua de boca sigui de 100 ug/l, però provisionalment fins al 2008 permet nivells de fins a 150. Al Penedès s'han donat casos superiors a 150. Properament es faran unes obres a la planta d'Abrera per millorar la qualitat de l'aigua.

L'aigua és un bé escàs i necessari per a la supervivència. Davant de la manca d'aigua i la conseqüent demanda existent, al 1980 va entrar en funcionament la planta potabilitzadora d'Abrera, que recull aigua del riu Llobregat i mitjançant canonades la distribueix a tres quarts parts de la població catalana. El Penedès no n'és l'excepció. Des dels anys noranta bona part dels municipis de l'Alt Penedès s'abasteixen d'aigua mitjançant la canonada procedent d'Abrera. Una aigua que cada municipi té la potestat de barrejar amb les aigües pròpies dels pous locals (si els té), cosa que en fa variar el gust i la seva composició. També la puresa.

Són indubtables els efectes beneficiosos per a la població que ha tingut la vinguda d'aigües del Llobregat cap al Penedès. Hi ha, però, una sèrie d'elements que fan que l'aigua que arriba per al consum humà pugui tenir una qualitat molt variable. I és per aquest motiu que l'empresa pública Aigües del Ter-Llobregat (ATLL) ha tret a concurs un projecte d'ampliació de la planta d'Abrera, valorat en la generosa xifra de 71 milions d'euros, per tal de millorar el tractament de l'aigua a fi que tingui una millor qualitat.

Són diversos els factors que incideixen en aquesta qualitat. En primer lloc, el cabal d'aigua que baixa pel riu; si el Llobregat baixa ple, hi ha més aigua, és més neta i, per tant, el cost de la purificació perquè sigui apta per al consum humà és menor; en canvi, quan en èpoques de sequera com la que estem patint el riu porta poca aigua, no es pot garantir al 100% el compliment de la legislació vigent.

Així, el plec de clàusules per al projecte d'ampliació de la planta d'Abrera diu literalment que *"l'aigua captada presenta altes concentracions de bromurs, de matèria orgànica, així com temperatures molt elevades en els mesos d'estiu. A més, presenta una elevada càrrega de contaminació microbiològica i una elevada concentració d'amoni, la qual cosa dificulta prescindir de les altes dosis de clor habitualment aplicades al tractament"*. És a dir, durant els mesos de més calor cal fer un tractament amb més quantitats de clor.

El text del projecte que surt a licitació continua dient que *"quan s'aplica el procés de cloració a aigües amb matèria orgànica i elevades concentracions de bromurs, es dóna lloc a la formació de compostos orgànics halogenats, clorats i bromats, entre els quals destaquen els trihalometans (THMs) per la seva possible toxicitat sobre l'organisme humà com a cancerígens"*. Dit d'altra manera: el tractament que s'ha d'aplicar per potabilitzar l'aigua pot donar lloc a fer que l'aigua contingui elements cancerígens.

La Directiva 98/83/CE (Reials Decret 140/2003) relativa a la qualitat de les aigües destinades al consum humà, estableix que els nivells màxims permesos de THMs (sense que a priori puguin incidir en la salut humana) han de ser de 100 ug/l, però de forma provisional permet que fins al 31 de desembre de 2008 les quantitats puguin arribar a 150 ug/l. Aquesta permissivitat "legal" de concentracions més altes a les desitjades es dóna per tal que empreses de captació d'aigua com ATLL tinguin marge de temps per millorar el tractament quantitatiu de les aigües, com s'espera que succeeixi amb el multimilionari projecte que preveu adjudicar en les properes setmanes.

Però és que tot i aquesta permissivitat d'arribar als 150 ug/l, durant èpoques de llarga sequera com l'actual es donen casos en què se supera aquest nivell màxim permès de concentracions altes de substàncies que poden donar lloc a càncer, segons ha pogut saber *La Fura*.

Altres factors que tenen incidència en la baixa qualitat de l'aigua captada al Llobregat són els abocaments d'aigües residuals industrials i urbanes al riu i, sobretot, les aportacions de sals (clorurs, bromurs, sodi i potassi) procedents de les mines d'extracció de potassa de Súria, Cardona, Sallent i Balsareny, situades a la part mitjana de la conca de riu. Perquè les captacions d'aigua es fan al tram baix del Llobregat, quan l'aigua nascuda més amunt de Castellar de n'Hug ja ha passat per davant de la tèrmica de Cercs, el pantà de la Baells i les esmentades mines de sal del Bages. Si a tot això s'hi afegeix el fet que ha plogut poc, l'escassa aigua que baixa es barreja amb tots els substrats de sals minerals i orgànics procedents de la part alta/mitjana del riu, arribant a la planta d'Abrera amb altes concentracions de molt difícil diluició. A més, com que ha plogut poc, els pous amb què es barreja l'aigua per tal de disminuir les concentracions també estan secs, cosa que afegeix un altre grau de dificultat per rebaixar els cancerígens THMs que arriben amb l'aigua de l'aixeta.

El mateix projecte d'ampliació de l'estació potabilitzadora d'Abrera (ETAP) informa que en els últims anys ATLL ha fet inversions per reduir la concentració de trihalometans en l'aigua tractada, i que *"malgrat haver-se aconseguit una molt significativa reducció en la concentració de THMs, els canvis introduïts no han resultat suficients per garantir el compliment de la legislació vigent en els punts de la xarxa de distribució més allunyats de l'ETAP en els mesos d'estiu"*. Per tant, el mateix projecte ja reconeix que no només subministra aigua per sobre la mitjana recomanada per la Unió Europea, sinó per damunt del que ara permet de forma provisional la mateixa legislació, és a dir, per sobre dels 150 ug/l.

L'aigua del Llobregat arriba a través de la xarxa d'abastament Penedès-Garraf a Masquefa, Piera, Sant Llorenç d'Hortons, Sant Sadurní, el Pla, Puigdàlber, Santa Fe, la Granada, Vilafranca, Pacs, Torrelles, Sant Martí, Vilobí, les Cabanyes, Sant Cugat, Avinyonet, Olèrdola, els Monjos, Olivella, Canyelles i Sant Pere de Ribes. Una segona xarxa abasteix els Hostalets de Pierola.